

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3091/2015. (V. 19.) AB HATÁROZATA**alkotmányjogi panasz elutasításáról**

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

határozatot:

1. Az Alkotmánybíróság az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény 43. § (5) bekezdés „vagy adótartozás hiányában azt törli” szövegrésze tekintetében benyújtott alkotmányjogi panaszt elutasítja.

2. Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 11.K.31.457/2014/4. számú ítélete ellen benyújtott alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás**I.**

[1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság jogi képviselője útján előterjesztett indítványában az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése alapján az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCI. törvény (a továbbiakban: Art.) 43. § (5) bekezdése „vagy adótartozás hiányában azt hivatalból törli” szövegrésze, illetve az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja alapján a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 11.K.31.457/2014/4. számú ítélete megsemmisítését kérte. Álláspontja szerint a támadott jogszabályi rendelkezés és a bírósági ítélet sérti az Alaptörvény XIII. cikkében biztosított tulajdonhoz való jogát, a XV. cikk (2) bekezdés szerinti egyenlő elbánás elvét, illetve a XXIV. cikk szerinti tisztességes hatósági eljáráshoz való jogát.

[2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben az indítványozó gazdasági társaság 2013. június 11. napján „Átvezetési és kiutalási kérelem a folyószámlán mutatkozó túlfizetéshez” elnevezésű nyomtatványon kérelmet nyújtott be a Nemzeti Adó- és Vámhivatal Kiemelt Adózók Adóigazgatóságához (a továbbiakban: elsőfokú hatóság). Az elsőfokú hatóság a folyószámlát felülvizsgálta és

megállapította, hogy a kiutalni kért 86 524 000 Ft a folyószámlán többletként nem áll rendelkezésre, ezért a 2013. július 8-án kelt 2469409905. számú határozatával a kérelmet elutasította. A határozat indokolásában az Art. 43. § (5) bekezdésére hivatkozott, mely szerint a túlfizetés visszaigényléséhez való jog elévülését követően az adóhatóság a túlfizetés összegét hivatalból vagy kérelemre az adózót terhelő más adótartozásra számolja el, vagy adótartozás hiányában törli. Az indítványozó fellebbezése nyomán eljáró Nemzeti Adó- és Vámhivatal Kiemelt Adó- és Vám Főigazgatósága (a továbbiakban: másodfokú hatóság) 2014. január 31. napján kelt 2511392106. számú határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta. Megállapította, hogy az elsőfokú hatóság 2012. március hónapban elévülés okán 2011. január 1. napjára visszakönyvelve törölte az indítványozónál társasági adó-nemben korábban keletkezett túlfizetést, ezért az átvezetési kérelem időpontjában nem volt túlfizetés az indítványozó adózó társasági adó folyószámláján. Hivatkozott arra, hogy az adójogi elévülés – szemben a polgári jogi elévüléssel – nem csak a követelés bírói úton való érvényesíthetőségének lehetőségét szünteti meg, hanem magát a követelést is. Ebből következően az elévült követelés beszámítás útján sem érvényesíthető, hiszen az elévüléssel maga a követelés szűnik meg.

- [3] 3. Az indítványozó a határozat ellen keresetet nyújtott be, melyben kérte annak hatályon kívül helyezését és a másodfokú hatóság új eljárásra való kötelezését. Az Art. 182. § (1) bekezdésére hivatkozással, az Art. 43. § (5) bekezdésének értelmezése alapján álláspontja szerint arra a következtetésre lehet jutni, hogy az átvezetési és kiutalási kérelem beadására a visszaigényléshez való jog elévülését követően van lehetőség, amely kérelem benyújtására külön időkorlátot nem állít a jogalkotó. Ebből következően jogszerűen jártak el, amikor 2013 júniusában nyújtották be kérelmüket. Amennyiben az elévülést követően kifejezés a jogalkotó szándéka szerint az elévülést követő napot jelentené, akkor az elévülést követő munkanapon törölni kellett volna a túlfizetést, erre azonban csak hónapokkal később került sor. Az Art. 164. § (1) bekezdésére való hivatkozással azt is kifejtette, hogy a túlfizetés adószámláról való törlésével csak annak a számlán való nyilvántartása szűnik meg, de maga a követelést megtestesítő pénzüsszeg megtalálható az adóhatóság számláján. Az adóhatóság jogértelmezésének elfogadása pedig azt jelentené, hogy az elévülés időpontjában a túlfizetésnek már a fennálló adótartozásra való elszámolása sem lenne lehetséges. A túlfizetés törlése az Art. 1. § (5) bekezdésére, a 2. § (1) bekezdésére, illetve az Alaptörvény XIII. cikkében biztosított tulajdonhoz való jogára tekintettel nem jelenti azt, hogy a tulajdonjoga megszűnt a pénzüsszeg felett, továbbá az adóhatósági álláspont ellentétes a Polgári Törvénykönyv rendelkezéseivel is, a beszámítás elvi lehetőségének kizárása miatt.

- [4] 4. A bíróság a 2014. július 3-án hozott 11.K.31.457/2014. számú ítéletével az indítványozó keresetét elutasította. A bíróság indokolásában kiemelte, az indítványozó nem vitatta, hogy az átvezetési kérelmét a túlfizetés visszaigényléséhez való jog elévülését, és a túlfizetés folyószámláról történt törlését követően nyújtotta be, továbbá azt sem vitatta, hogy a túlfizetés elévülésekor nem rendelkezett olyan adótartozással, amelyre a túlfizetés összege átvezethető lett volna. Az indítványozó rendelkezési jogosultsága csak és kizárólag az el nem évült, nem törölt túlfizetéshez kapcsolódik, a túlfizetés visszaigényléséhez való jog elévülését követően az indítványozót már nem illeti meg az a jogosultság, hogy a már nem létező, hivatalból törölt túlfizetés összegét átvezettesse. A bíróság indokolásának alátámasztására utal egyszersmind a Legfelsőbb Bíróság KGD2008.175 számon közzétett eseti döntésére is.
- [5] Az indokolásban foglaltak szerint az indítványozó nem megalapozottan hivatkozott arra, hogy az elévülés folytán a túlfizetés törlése pusztán technikai jellegű intézkedés, és a túlfizetett összeg visszafizetését eredményezi, ugyanis ilyen rendelkezést az Art. nem tartalmaz. A visszaigénylési jog elévülése kapcsán csak kétféle intézkedés tehető, az adóhatóság a túlfizetést vagy elszámolja, vagy törli.
- [6] A bíróság nem fogadta el a beszámítás kizártságával összefüggésben a Polgári Törvénykönyv rendelkezéseinek sérelmére vonatkozó hivatkozást sem, megállapítása szerint ugyanis az adójogi jogviszonyokban elsődlegesen az Art. rendelkezései az irányadók, az Art. 164. §-a pedig egyértelmű rendelkezést tartalmaz az elévülésre. Ugyanezen okból a tulajdon védelmére vonatkozó alkotmányos alapelvekre való hivatkozást sem hivatkozható, az Art. előírásai ugyanis az idő múlásához az adótúlfizetésről való rendelkezési jog tekintetében jogkövetkezményt fűznek, az adójogi jogviszonyokban pedig ezt kell irányadónak tekinteni. A vonatkozó Art. rendelkezések az indítványozó számára is megismerhetőek voltak, így a jogkövetkezményekre vonatkozó szabályokkal tisztában kellett lennie. Erre vonatkozóan az adóhatóságot külön értesítési kötelezettség nem terhelte, így az adójogi alapelvek sem sérültek.
- [7] Az indítványozó felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő a Kúrián, amely a 2015. március 5-én meghozott Kfv.I.35.607/2014/4. számú ítéletével a támadott ítéletet a kereseti illeték vonatkozásában hatályon kívül helyezte, egyebekben pedig hatályában fenntartotta.
- [8] 5. Az alkotmányjogi panasz szerint az Art. támadott fordulata sérti az Alaptörvény XIII. cikkében biztosított tulajdonhoz való jogot, ugyanis valakit a tulajdonától megfosztani csak a XIII. cikk (2) bekezdése szerinti kisajátítás útján lehet, ezzel pedig nem férhet össze az, hogy a támadott rendelkezés alapján az

adózó a túlfizetéstől minden értesítés, jogorvoslati lehetőség és ellentételezés nélkül megfosztható, illetve a törvény attól megfosztja. Az előírt kivételesség, közérdek és teljes kártalanítás feltétele közül egyik sem teljesült, hiszen általános, mindenkire minden esetben vonatkozó törvényi rendelkezésről van szó, nincs közérdek, mert ennek feltételeit és okait a törvény nem tartalmazza, kártalanítás pedig szóba sem került. Az indítvány kiegészítésében az indítványozó több alkotmánybírói határozatra való hivatkozással kifejtette, hogy a támadott rendelkezés a tulajdonkorlátozás súlyosabb módja, ugyanis magát a követelést, vagyis a tulajdonjogot is megszüntette, amivel egyben sérült az arányosság követelménye is, hiszen nincs olyan közérdek, ami ilyen súlyos jogkövetkezmény alkalmazását indokolná. Az indítványozó álláspontja szerint a törléssel az állam megszerzi a más jogalanyok tulajdonát képező pénzeszközt, kizárva a más jogviszonyokban való beszámítás lehetőségét.

- [9] Sérült az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése szerinti egyenlő elbánás elve is, ugyanis a támadott rendelkezés az adóhatóságot, így az államot más jogalanyok hátrányára különleges előnyben részesíti, hiszen a mindenkire vonatkozó Polgári Törvénykönyvben rögzített, és a jogalanyokat megillető beszámítás lehetőségét is kizárja, a törlés ugyanis nemcsak a jog bírói úton való érvényesíthetőségét, hanem a jogot is megszünteti.
- [10] Az indítványozó emellett hivatkozott az Alaptörvény XXIV. cikke szerinti tisztességes hatósági eljáráshoz való jog sérelmére is, álláspontja szerint sérti e jogot az, hogy a tulajdonától minden előzetes figyelmeztetés nélkül, egyoldalú intézkedéssel fosztották meg. Ezzel az Art. az 1. § (5) bekezdését is megsérti, amely előírja, hogy az adóhatóság az adózót jogainak érvényesítésére figyelmezteti.

II.

- [11] 1. Az Alaptörvény érintett rendelkezései:

„XIII. cikk (1) Mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez. A tulajdon társadalmi felelősséggel jár.

(2) Tulajdont kisajátítani csak kivételesen és közérdekből, törvényben meghatározott esetekben és módon, teljes, feltétlen és azonnali kártalanítás mellett lehet.”

„XV. cikk (2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékoság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja.”

„XXIV. cikk (1) Mindenkinnek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.”

[12] 2. Az Art. alkalmazott rendelkezése:

„43. § (5) Ha az adott adónem tekintetében az adózónak vagy a 35. § (2) bekezdése szerint az adó megfizetésére kötelezett személynek adófizetési kötelezettségét meghaladó összeg áll az adófolyószámlán a rendelkezésére (a továbbiakban: túlfizetés), az adóhatóság a túlfizetés összegét kérelemre az adózó, az adó megfizetésére kötelezett személy által megjelölt adószámlára számolja el. Csoportos adóalanynál fennálló túlfizetés összegét a csoportos adóalany képviselőjének kérelmére az adóhatóság a csoportos adóalany vagy a csoportos adóalanyiségben részt vevő bármelyik tag csoportos adóalany képviselője által megjelölt adószámlájára számolja el. A túlfizetés visszaigényléséhez való jog elévülését követően az adóhatóság a túlfizetés összegét hivatalból vagy kérelemre az általa nyilvántartott, az adózót, az adó megfizetésére kötelezett személyt terhelő más adótartozásra számolja el, vagy adótartozás hiányában azt hivatalból törli. Az ugyanazon adóhatóságnál nyilvántartott, de téves adószámlára fizetett adót teljesítettnek kell tekinteni. A csőd-, felszámolási, végelszámolási, valamint kényszerítési eljárás kezdő napját, illetve amennyiben az adózót a csődeljárás elrendelését megelőzően ideiglenes fizetési haladék illeti meg, az ideiglenes fizetési haladék kezdő időpontját megelőző napon fennálló túlfizetés, valamint a jogutód nélkül megszűnt adózó adószámláján fennálló túlfizetés összegét az adóhatóság hivatalból számolja el az általa nyilvántartott, az adózót terhelő adótartozásra.”

III.

[13] 1. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz – részben – megfelel az Abtv.-ben foglalt formai és tartalmi követelményeknek.

[14] Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. Az adótúlfizetés tulajdonjogi megítélése, illetve ezzel összefüggésben az állam és az adózó helyzetének a diszkrimináció-tilalom szempontjából való megítélése alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek minősülnek, ezért az Alkotmánybíróság a panaszt – az Art. támadott rendelkezése tekintetében – befogadta.

- [15] 2. Az alkotmányjogi panasszal támadott bírói döntés tekintetében az Alkotmánybíróság az indítványt az Alkotmánybíróság az Abtv. 64. § d) pontja alapján visszautasította, ugyanis az indítványozó az ítélet alaptörvény-ellenessége tekintetében önálló indokolást nem terjesztett elő, indítványában lényegében kizárólag az Art. idézett rendelkezését kifogásolta.

IV.

- [16] Az indítvány nem megalapozott.

- [17] 1. Az Alkotmánybíróság elsőként az Alaptörvény XIII. cikkének (1) bekezdésében foglalt tulajdonhoz való jog sérelmét vizsgálta. Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése értelmében mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez. A tulajdon társadalmi felelősséggel jár. Az Alaptörvény XIII. cikk (2) bekezdése alapján tulajdont kisajátítani csak kivételesen és közérdekből, törvényben meghatározott esetekben és módon, teljes, feltétlen és azonnali kártalanítás mellett lehet. Az Alkotmánybíróság a 26/2013. (X. 4.) AB határozatában (Indokolás [161]) összefoglalta a tulajdonhoz való alapjogra vonatkozó gyakorlatát: „Az Alkotmánybíróság a 64/1993. (XII. 22.) AB határozatában a következőket állapította meg: az alkotmányos tulajdonvédelem köre és módja nem szükségképpen követi a polgári jogi fogalmakat, és nem azonosítható az absztrakt polgári jogi tulajdon védelmével. Az alapjogként védett tulajdonhoz való jog tartalmát a mindenkori közjogi és (alkotmányos) magánjogi korlátokkal együtt kell érteni. Az alkotmányos tulajdonvédelem terjedelme mindig konkrét; függ a tulajdon alanyától, tárgyától és funkciójától, illetve a korlátozás módjától is. A másik oldalról nézve: ugyanezen szempontoktól függően az adott fajta közhatalmi beavatkozás alkotmányos lehetősége a tulajdonjogba más és más. {ABH 1993, 373, 380., legutóbb idézi: 3219/2012. (IX. 17.) AB végzés, Indokolás [6]}. Ugyanez az AB határozat kimondja: »Az alapjogi tulajdonvédelem sajátosságai miatt az állami beavatkozás alkotmányossága megítélésének súlypontja, az alkotmánybírói értékelés voltaképpen tere a cél és az eszköz, a közérdek és a tulajdonkorlátozás arányosságának megítélése lett. [...] A tulajdon társadalmi és gazdasági szerepe, különösen az egyes szabályozó intézkedések beleilleszkedése adott gazdaságpolitikai feladatokba, egyébként is sokkal nehezebbé teszi a szükségesség vagy elkerülhetetlenség megállapítását, mint más alapjogok esetében, ahol inkább lehetséges általános érvényű viszonyítás (ABH 1993, 381.).«” Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XIII. cikke tekintetében tehát fenntartotta azt a gyakorlatát, amelynek

értelmében a tulajdonhoz való alapjog a már megszerzett tulajdont, illetve kivételes esetekben a tulajdoni várományokat védi.

- [18] A tulajdonhoz való jog érintettsége kapcsán az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy a polgári jogtól eltérő, alkotmányjogi tulajdonfogalom miatt az indítvány azon érvelése, mely polgári jogi alapokból kiindulva értelmezi az alap törvény-ellenességet, nem helytálló. Különösen igaz ez azért, mert az adózó és az adóhatóság között az adó megfizetésével adóigazgatási – vagyis közjogi – jogviszony jön létre, mely során a polgári jog szabályai nem alkalmazhatóak, az államot megillető adókövetelések ugyanis közjogi jogviszony alapján illetik meg az államot. Az Alkotmánybíróságnak tehát azt kellett megvizsgálnia, hogy a folyószámla-követelésre biztosítani kell-e alkotmányjogi értelemben vett tulajdonvédelmet, és ha igen, az indítványozó megkapta-e azt.
- [19] Az indítványozó érvelése az adófolyószámlára befizetett pénzösszeg megítélése tekintetében azonban nem megalapozott, az alábbiak szerint. A befizetéssel a pénzösszeg a számlavezető (végső soron a Magyar Állam) tulajdonába kerül, a követelések helyébe a folyószámla-egyenleg lép, a feleket (az adózót és az adóhatóságot) pedig a folyószámla-egyenleggel kapcsolatban illeti meg a rendelkezési jogosultság. Az adófolyószámla alapvető célja az, hogy nyilvántartsák rajta a felek az egymással szembeni pénzügyi jogi jogaikat és köteleességeiket. Az alapjogi tulajdonvédelem ezért egymás vonatkozásában nem az eredeti követelések, hanem a folyószámla-egyenleg tekintetében illeti meg az adóalanyt, illetve az adóhatóságot. Amikor az egymással szembeni jogok és köteleességek elévülnek, azokat törlik az adófolyószámláról, így jogalap hiányában maga a követelés is megszűnik. Az adózó rendelkezési jogosultsága végső soron az el nem évült, nem törölt túlfizetéshez kapcsolódik, a túlfizetés adótartozásra való elszámolása a követelés elévülését követően mindehhez képest egy, az adózó számára biztosított kedvezmény. Ha az elévülést követő elszámoláskor nincsen az adózónak adótartozása, vagyis nem szerepel az adófolyószámláján követelés vele szemben, a túlfizetést az adóhatóságnak törölnie kell.
- [20] Az Alkotmánybíróság az indítványozó által is hivatkozott 435/B/2006. AB határozatában – hivatkozva az 54/1992. (X. 29.) AB határozatra – megerősítette, hogy a követelések elévülésének törvényi szabályozása nem áll ellentétben egyetlen alkotmányos rendelkezéssel vagy alkotmányos elvvel sem, illetve közvetlen értékelhető összefüggés nem állapítható meg. Az AB határozat szerint nagyfokú a törvényhozó szabadsága a tekintetben, hogy az alanyi jog érvényesíthetőségének időkorlátját (elévülés) milyen általános és különös törvényi szabályokba foglalja. Rámutatott arra is, hogy az elévülési idő letelte kettős következménnyel jár: nemcsak az esetleges adótúlfizetés visszaigényléséhez

való jog évül el, hanem megszűnik az adóhatóságnak az a joga is, hogy az adókötelezettségek teljesítését ellenőrizze, jogszabálysértés esetén a bevalani elmulasztott adót, a jogosulatlanul igénybe vett költségvetési támogatást megállapítsa. Mindemellett az adójogviszony mindkét alanyának érdeke, de a jogbiztonság szempontjából is fontos követelmény, hogy ne maradjanak fenn sokáig rendezetlen jogviszonyok. (ABH 2007, 1976, 1977–1978.)

- [21] Az elévülés intézményének szabályozása ekként nem áll ellentétben az Alaptörvénnyel. Emellett az Alkotmánybíróság hangsúlyozza azt is, hogy a jelen ügyre vonatkozó öt éves adójogi elévülési idő kellően hosszú időtartamot biztosított az indítványozó adózó számára arra, hogy ellenőrizze adófolyószámláját és az azon található túlfizetés kiutalását kérje. A fentiekből következik az is, hogy miután nem áll az alkotmányos tulajdon védelme alatt az adófolyószámlára befizetett, majd elévült túlfizetés, nem merülhet fel annak törlése miatt sem alapjogi sérelem. Maga az elévülés jogintézménye, illetve annak szabályozási módja tehát önmagában nem zárta el az adózót jogainak gyakorlásától.
- [22] 2. A közös szükségletek fedezéséhez való hozzájárulás az Alaptörvényben szereplő alapvető kötelezettség. Ennek az alapvető kötelezettségnek a személyek az adótörvények és az adóeljárásra vonatkozó törvényi előírások teljesítésével tesznek eleget. Az adókötelezettségeket jellemzően külön felhívás, és a hatóság közreműködése nélkül kell teljesíteni. Az adózók általában önadózással teljesítik adómegállapítási kötelezettségüket. Az indítványra okot adó ügyben társasági adóról van szó. Ezt az adót önadózással kell megállapítani, vagyis az adót az adózó köteles megállapítani, bevallani és megfizetni. Az adóhatóságot törvény kötelezi arra, hogy az adózót minden év október 31. napjáig értesítse, ha az adószámla túlfizetést vagy tartozást mutat. Ettől csak annál az adózónál lehet eltérni, aki bevallás benyújtására, illetőleg adatszolgáltatás teljesítésére elektronikus úton kötelezett, vagy önkéntesen elektronikusan nyújtotta be a bevallását. Az indítványozó ugyan hivatkozott arra, hogy az adóhatóság nem értesítette külön az adótúlfizetés tényéről, azonban az elektronikus úton bevallást benyújtó adózók bármikor ellenőrizhetik a központi elektronikus szolgáltató rendszeren az adószámlájuk egyenlegét. Így az adózó érdekkörében felmerülő körülmény az, hogy túlfizetését az elévülési időn belül észlelje, amit a szabályok biztosítanak. Megállapítható tehát, hogy a szabályozás nem ellentétes az Alaptörvény XXIV. cikkében biztosított tisztességes hatósági eljáráshoz való joggal.
- [23] 3. Az indítványozó egyszersmind hivatkozott a már idézett 435/B/2006. AB határozatban megjelölt azon követelményre is, mely szerint a jogalkotó szabadsága

az elévülési időtartamok meghatározására nem korlátlan, ugyanis mind az általános szabályozásnak, mind az attól való eltérésnek, a szabályozott jogviszony tartalmából, természetéből, a jogviszony lényegi sajátosságaiból kell fakadnia, és az nem vezethet a jogalanyok közötti indokolatlan különbségtételhez. (ABH 2007, 1976, 1977.) Álláspontja szerint a szabályozás az adóhatóságot, így az államot más jogalanyok hátrányára különleges előnyben részesíti, hiszen a mindenkire vonatkozó Polgári Törvénykönyvben rögzített, és a jogalanyokat megillető beszámítás lehetőségét is kizárja, a törlés ugyanis nemcsak a jog bírói úton való érvényesíthetőségét, hanem a jogot is megszünteti.

- [24] Az Alkotmánybíróság többek között a 3206/2014. (VII. 21.) AB határozatában értelmezte részletesen az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdését, mely az alapjogok egyenlőségét és a diszkrimináció tilalmát tartalmazza. Eszerint az Alaptörvényben „tételesen felsorolt tulajdonságok mellett az »egyéb helyzet szerinti különbségtétel« fordulat nyújt garanciát ahhoz, hogy az előre nem látható, de a felsorolásban szereplő tulajdonságokhoz döntő hasonlóságot mutató helyzetben élő személyeket se érhesse hátrányosan sújtó különbségtétel. Ez a fordulat ad lehetőséget az Alkotmánybíróságnak arra, hogy a társadalom aktuális változásaira időszerűen reagálva mindig maga határozhassa meg, melyek a társadalom sérülékeny csoportjai, vagyis mely csoporthoz tartozók tekinthetők kiszolgáltatottnak, kirekesztettnek, illetve folyamatos, és indokolatlan hátránnyal sújtottnak. Az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdése ennek megfelelően egy nyílt felsorolást tartalmaz, ám ez a nyílt felsorolás korlátlanul nem bővíthető. Nem nyújt védelmet olyan személyeknek, akiket valamely szabály ugyan éppen hátrányosan érint, de mégsem diszkriminál. Az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében garantált diszkriminációtilalom ugyanis csupán olyan élethelyzeteket ölelhet át, amelyekben az emberek önazonosságát, identitását meghatározó lényegi tulajdonságuk miatt előítéllettel, vagy társadalmi kirekesztéssel néznek szembe. Vagyis a diszkriminációtilalom alkotmányos klauzulája elsődlegesen a társadalom személyben rejlő és tetszés szerint nem változtatható tulajdonság mentén elkülönülő csoportjainak védelmét szolgálja. [...] Ugyanakkor az Alkotmánybíróság következetes álláspontja szerint az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében foglalt diszkrimináció tilalma nem kizárólag az alapvető jogok védelmi körébe tartozó jogszabályokra, hanem a teljes jogrendszerre is kiterjeszthető. Ez abból adódik, hogy a diszkrimináció tilalma valójában az alaptörvényi szabályban megjelölt, az emberek önazonosságát, identitását megtestesítő tulajdonságok szerinti megkülönböztetést, vagyis a diszkriminációt tilalmazza. Ebből az is következik, hogy az ilyen különbségtétel érvényességét és igazolhatóságát

az Alkotmánybíróságnak az alapjogok és nem alapjogok tekintetében egyaránt különleges szigorúsággal szükséges vizsgálnia.” {3206/2014. (VII. 21.) AB határozat, Indokolás [27]–[28]}.

[25] Az Alkotmánybíróság a fentiekben már megállapította, hogy az elévült pénzösszeg-követelés nem áll a tulajdonhoz való jog védelme alatt, illetve maga az elévülés intézménye sem alaptörvény-ellenes, továbbá nem alkalmazhatók az adóhatóság és az adózó közötti jogviszonyban a polgári jog szabályai sem. Mindemellett a diszkrimináció-tilalommal való összefüggés kapcsán azt is megállapítja, hogy nem ütközik e tilalomba a támadott szabályozás. Az elévülési idő egyaránt vonatkozik az adózóra és az adóhatóságra is, vagyis az adóhatóság követelései is ugyanezen időtartam alatt évülnek el, és szűnnek meg ezáltal. A szabályozás kapcsán nem merül fel sem az Alaptörvényben tételesen felsorolt tulajdonságok közötti, sem pedig egyéb helyzet szerinti különbségtétel. A szabályozás maga kellő időt biztosít az adózónak arra, hogy esetleges túlfizetését kiutaltassa, sőt, az elévülést követően is biztosított az adótartozásra való elszámolás lehetőségének kedvezménye.

[26] 4. Összességében tehát megállapítható, hogy sem a tulajdonhoz való jog, sem a tisztességes hatósági eljáráshoz való jog, sem pedig a diszkrimináció-tilalom oldaláról nézve nem minősül Alaptörvénybe ütközőnek az Art. 43. § (5) bekezdésében foglalt szabályozás.

Budapest, 2015. május 12.

Dr. Stumpf István s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1450/2014.

